

09.08.2021 година, Скопје

До:

Министерство за животна средина и просторно планирање
Одговорно лице за контакт
Билјана Тешева Ѓорѓиевска

Електронски доставено и до:

Министерство за животна средина и просторно планирање
Кузман Куновски
Стевче Дечев

Врз основа член 156 став (1) од Законот за заштита на природата, член 56 став (2) од Законот за животната средина, член 2 став (2) од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина, и член 8 од Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашања поврзани со животната средина (Архуска Конвенција) - ги поднесуваме следниве

Коментари кон Нацрт на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата

I. КОМЕНТАРИ ВО ОДНОС НА УЧЕСТВОТО НА ЈАВНОСТА

1. Консултациите со јавноста се спроведуваат на незаконски начин.

Во донесувањето на овој закон Министерството за животна средина и просторно планирање (во понатамошниот текст МЖСПП) ги крши Законот за заштита на природата, Законот за животна средина, Уредбата за учество на јавноста, Деловникот за работа на Владата и Архуската конвенција.

Образложение:

МЖСПП го започна процесот на консултации со јавноста за Нацрт-законот за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата со:

- Објава на Нацрт-законот и Нацрт-извештајот за проценка на регулативата на 21.07.2021 година, само на ЕНЕР, со претходна објава (на 16.06.2021), исто така само на ЕНЕР, на Известување за почеток на процесот за подготовка на Нацрт на Закон за прогласување на

Студенчишко Блато за парк на природата; и Други документи - слика со слаба резолуција на која е прикажана надворешната граница на и зоните во подрачјето кое е предмет на заштита, на 24.06.2021);

- Рок за доставување коментари до 10.08. 2021, 13:20ч, односно 20 дена;
- Неорганизирање на јавна расправа.

Со ваквиот начин на вклучување на јавноста во процесот на донесување на Законот за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата, МЖСПП не ги спроведе законските обврски пропишани во Законот за заштита на природата (Сл. весник бр. 67/2004; 14/2006; 84/2007; 35/2010; 47/2011; 148/2011; 59/2012; 13/2013; 163/2013; 27/2014; 41/2014; 146/2015; 39/2016; 63/2016; 113/2018; 151/2021); Законот за животна средина (Сл. весник бр. 53/2005; 81/2005; 79/2006; 101/2006; 109/2006; 24/2007; 159/2008; 83/2009; 161/2009; 1/2010; 48/2010; 124/2010; 51/2011; 123/2012; 93/2013; 187/2013; 42/2014; 44/2015; 129/2015; 192/2015; 39/2016; 28/2018; 65/2018; 99/2018);, односно Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (Сл. весник бр. 147/2008 и бр. 45/2011); Деловникот за работа на Владата на Република Северна Македонија (Службен весник на РМ бр.38/01, 98/02, 9/03, 47/03, 64/03, 67/03, 51/06, 5/07, 15/07, 26/07, 30/07, 58/07, 105/07, 116/07, 129/07, 157/07, 29/08, 51/08, 86/08, 114/08, 42/09, 62/09, 141/09, 162/09, 40/10, 83/10, 166/10, 172/10, 95/11, 151/11, 170/11, 67/13, 145/14, 62/15, 41/16, 153/16 и 113/17 и Службен весник на РСМ бр.228/19, 72/20, 215/20, 309/2020, 41/2021 и 56/2021); и Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правда за прашања поврзани со животната средина (Архуската конвенција).

Конкретно прекршени се следниве одредби:

1.1. Закон за заштита на природата

Член 95

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата по разгледувањето на предлогот за прогласување заштитено подрачје и мислењето од Националниот совет за заштита на природата и предлага на Владата на Република Северна Македонија донесување на одлука за прифатливоста на предлогот и за натамошната постапка за прогласување на заштитеното подрачје.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата по одлуката на Владата на Република Северна Македонија ја спроведува јавната расправа по предлогот.

(3) Јавната расправа се спроведува на подрачјето на општината на чијашто територија се наоѓа заштитеното подрачје.

(4) Учесниците во јавната расправа, во рок од десет работни дена по одржувањето на јавната расправа, можат да достават свои забелешки по предлогот за прогласување на заштитено подрачје до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата.

(5) За спроведената јавна расправа се изработува извештај.

Истакнуваме дека на 21 седница, одржана на 17 ноември 2020 година, **Владата усвои Одлука за прифатливост на предлогот** за прогласување на локалитетот Студенчишко Блато за заштитено

подрачје во категорија парк на природата (Бр. 44-8352/1) и на истата седница **го задолжи МЖСПП да спроведе јавна расправа по предлогот** (точка 51, параграф 2 од Записникот на 21 седница на Владата).

Член 96

(1) **По завршената јавна расправа по предлогот**, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата **го изработува конечниот предлог** за прогласување на заштитено подрачје и го доставува до Владата на Република Северна Македонија.

(2) **Конечниот предлог за прогласување на заштитено подрачје особено содржи извештај од завршената јавна расправа** и акт за прогласување за заштитено подрачје.

(3) Владата на Република Северна Македонија го разгледува и усвојува предлогот за прогласување на заштитено подрачје и одлучува за прогласувањето, односно за натамошното постапување по предлогот.

1.2. Закон за животна средина, чл. 61 ст. (4), со кој законодавецот директно упатува на

1.3. Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина

Член 4

(2) Известувањето од став (1) на овој член содржи:

- назив на органот што го изработува прописот и/или планскиот документ;
- назив на прописот и/или планскиот документ со краток опис на неговата содржина и опфат;
- број и дата на одлуката за спроведување или одлуката за неспроведување на стратегиска оценка донесена согласно член 65 став (6) од Законот за животната средина;
- органите засегнати од имплементацијата на прописот и/или планскиот документ кои ќе бидат консултирани во текот на постапката за донесување на прописот и/или планскиот документ;
- редослед на активностите во постапката поврзани со изработката на прописот и/или планскиот документ;
- назив на **субјектите кои ја преставуваат засегнатата јавност согласно член 5 на оваа уредба**;
- начинот на вклучување на засегнатата јавност во изработката на прописот и/или планскиот документ, како и роковите за давање на забелешки, мислења и предлози, роковите за јавниот увид и местото и времето на одржување на **јавната расправа**;
- **расположливи информации за животната средина и здравјето на луѓето кои се релевантни за изработката на прописот и/или планскиот документ**;
- информации за тоа дали планскиот документ може да има прекугранично влијаније врз животната средина и здравјето на луѓето и дали за него треба да се спроведуваат прекугранични консултации, и
- други информации кои можат да бидат корисни за изработката на прописот и/или планскиот документ, а се од значење за јавноста".

Член 6

Органот за изработката на пропис и/или плански документ треба да обезбеди услови за учество на засегнатата јавност со одржување на најмалку една јавна расправа и да го стави нацрт прописот и нацрт планскиот документ на јавен увид и на својата веб страна.

Јавниот увид може да трае најмалку 30 дена.

Јавната расправа се одржува најмалку 15 дена од денот на ставањето на прописот и/или планскиот документ на јавен увид, а најдоцна пет дена пред денот на истекувањето на рокот за јавниот увид, од ставот 2 од овој член.

1.4. Деловник за работа на Владата на Република Северна Македонија

Член 68-а

(1) Предлозите за донесување закон, нацртите и предлозите на закони, надлежното министерство ги објавува на својата интернет страница и во единствениот национален електронски регистар на прописи.

1.5. Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правда за прашања поврзани со животната средина (Архуска конвенција)

Член 6

3. Процедурите за учество на јавноста ќе содржат разумни рокови за различните фази, со кои што ќе се даде доволно време за информирање на јавноста согласно со став 2, и на јавноста ќе и се даде доволно време за да се подготви и ефикасно да учествува во текот на донесувањето одлуки за животната средина.

Член 8

Учеството на јавноста во текот на изготвувањето на извршните прописи и/или на општо важечките правно обврзувачки нормативни инструменти.

Секоја Страна ќе настојува да го унапредува активното учество на јавноста во соодветна фаза, и додека опциите се уште се отворени, во текот на изготвувањето од страна на јавните власти, на извршните одредби и на останатите општо важечки правно обврзувачки правила, што можат да имаат битно влијание врз животната средина. За таа цел, ќе треба да се преземат следниве мерки:

(а) Ќе треба да се фиксираат динамиките и роковите што ќе бидат доволни за ефикасно учество;

(б) Нацрт-правилата ќе треба да се објават или некој друг начин да се направат јавно расположиви; и

(в) На јавноста ќе треба да и се даде можност да коментира, непосредно или преку репрезентативните консултативни тела. Резултатот од учеството на јавноста ќе се земе предвид што е можно повеќе.

Посочуваме на само 2 примери од многуте случаи¹ од досегашната пракса на Архускиот жалбен комитет кои недвосмислено покажуваат што се смета за доволно време за информирање на јавноста и за ефикасно учество:

1. Комитетот одлучил дека 20 дена за време на летни одмори и/или празници не се смета за разумен рок и доволно време за јавноста да се подготви ефикасно да учествува (*Spain ACCC/C/2008/24; ECE/MP.PP/C.1/2009/8/Add.1, 8 February 2011*);
2. Комитетот одлучил дека организирање на само една јавна расправа, во работен ден, ефективно **ја ограничува** јавноста да учествува во донесувањето на одлуката (*Belarus ACCC/C/2009/44; ECE/MP.PP/C.1/2011/6/Add.1, 19 September 2011*).

ПОАЃАЈКИ ОД ГОРЕНАВЕДЕНОТО, БАРАМЕ МЖСПП:

- да го објави Нацрт-законот за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата на лесно достапно место на својата интернет-страница, заедно со картографскиот приказ и Студијата за валоризација на Студенчишко Блато (и сите останати информации дефинирани во законот);
- да ги определи субјектите кои ја претставуваат засегнатата јавност и истите директно да ги известат за објавата и да ги покани на јавната расправа;
- да го наведе начинот на вклучување на засегнатата јавност; роковите за забелешки и коментари; роковите за јавен увид; и местото и времето на одржување на јавната расправа;
- **од моментот на комплетна објава, да започне да тече рокот за јавен увид** кој нема да биде пократок од 40 дена, имајќи предвид дека периодот се поклопува со сезоната на летни одмори, а со цел ефективно учество на јавноста;
- да организира најмалку една јавна расправа на територијата на Општина Охрид и да овозможи дополнителни 10 дена по расправата за доставување коментари од страна на јавноста;
- да обезбеди суштинско учество на јавноста преку вклучување на сите издржани и аргументирани забелешки, предлози и коментари во конечниот предлог; и
- да изготви Извештај за спроведената јавна расправа и истиот да го приложи кон конечниот предлог за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата.

Како засегната јавност, Ве известуваме дека за да си го оствариме правото да учествуваме во креирањето на овој закон, право кое ни го гарантираат наведените закони и меѓународната конвенција, почитување на наведените законски обврски од Ваша страна, односно исполнување на наведените барања, е неопходниот минимум за да изготвиме издржани коментари кои ќе

¹ Case Law of the Aarhus Convention Compliance Committee (2004-2014)
https://unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/CC_Publication/ACCC_Case_Law_3rd_edition_eng.pdf

придонесат кон законско решение кое ќе обезбеди вистинска долгорочна заштита на ова исклучително важно живеалиште и на национално и на меѓународно ниво.

Законот за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата е навидум краток закон, кој се однесува на подрачје кое е дел од Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион, Рамсар подрачјето Охридско Езеро и Студенчишко Блато, живеалиште на загрозени видови од националната црвена листа, итн., поради што истиот, меѓу другото:

- треба доследно да ги „преведе“ во законски одредби целите за заштита на подрачјето и посебните видови, дефинирани во Студијата за валоризација; како и да спречи деградација на природните вредности од законите идентификувани во истата;
- треба да биде во согласност со: Законот за заштита на природата, Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион, Конвенцијата за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсарска конвенција), релевантните европски конвенции и директиви, Националната стратегија за заштита на природата, Националната стратегија за биолошката разновидност, итн.;
- треба да обезбеди доследно спроведување на Одлуките на Комитетот за светско наследство и препораките на Реактивните мониторинг мисии од 2017 и 2020 година, релевантни за подрачјето.

Покрај анализата на Нацрт-законот, во контекст на негова усогласеност со наведените документи, неопходна ни е најмалку една јавна расправа, на која ќе имаме можност да поставиме прашања до експертите и креаторите на Нацрт-законот.

НЕИСПОЛНУВАЊЕТО НА НАВЕДЕНИТЕ ЗАКОНСКИ ОБВРСКИ ЌЕ ГО СМЕТАМЕ ЗА ПОПРЕЧУВАЊЕ, ОД СТРАНА НА МЖСПП, НА ПРАВАТА КОИ НИ ГИ ГАРАНТИРА АРХУСКАТА КОНВЕНЦИЈА И РЕЛЕВАНТНОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО.

2. Нацрт-извештајот за ПВР содржи невистинити информации.

Образложение:

2.1. Во Нацрт-извештајот за проценката на влијанието на регулативата се наведува: „*Нацрт текстот на законот на македонски и албански јазик е објавен и на веб страницата на Министерството за животна средина и просторно планирање*“

Фронт 21/42 секојдневно, целосно и длабински ја проверува интернет страницата на МЖСПП – Нацрт-законот на македонски јазик не е објавен на интернет страницата на МЖСПП.

2.2. Во наведениот документ, понатаму се наведува дека Нацрт-законот е објавен на ЕНЕР на 16.06.2021 година.

На наведената дата на ЕНЕР е објавено „Известување за почеток на процесот за подготовка на Нацрт на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата“ - не Нацрт-законот.

2.3. Во документот, исто така, се наведува: „Нацрт текстот е доставен на мислење до сите засегнати страни“ и, меѓу останатите се наведени и НВО-а.

Фронт 21/42 е една од малкуте НВОа во земјава која посветено работи на заштитата на нашето најголемо природно богатство Охридскиот Регион, и сите негови делови, од крајот на 2014 година, организација која ја поднесе Иницијативата за номинирање на Студенчишко блато и Охридско Езеро за Рамсар подрачје (една од двете поднесени иницијативи), за што МЖСПП е секако информирано – Нацрт-законот не е доставен до нас.

УКАЖУВАМЕ: објава на невистинити информации во службена исправа е кривично дело (фалсификување службена исправа - чл.361).

3. Забележуваме дека во Нацрт-извештајот за ПВР не се наведени следниве засегнати страни:

- Националниот совет за заштита на природата;
- Комисијата за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион;
- Националната комисија за УНЕСКО;
- Комитетот за управување со сливот на Охридското Езеро.

Бараме нацрт-законот да се достави до овие тела и да се побара нивното мислење.

II. НЕЦЕЛОСНИ КОМЕНТАРИ КОН НАЦРТ-ЗАКОНОТ (ПОРАДИ НЕДОВОЛНО ВРЕМЕ, НЕМОЖНОСТ ЗА ПРАШАЊА ДО ЕКСПЕРТИТЕ И ОТСУСТВО НА СЕКАКВА ДИСКУСИЈА СО ЗАСЕГНАТАТА ЈАВНОСТ):

2.1. Во предложениот текст недостасува поврзување на законот со меѓународната заштита на подрачјето. Бараме соодветно вклучување и предлагаме нов член во Општите одредби: *„Покрај одредбите од овој закон, при управувањето со паркот на природата Студенчишко Блато се применуваат и одредбите од Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион; Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Обединетите нации во рамките на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура; Конвенцијата за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар); Конвенцијата за заштита на дивиот растителен и животински свет и природните живеалишта во Европа (Берн) и документите донесени од органите на овие Конвенции“.*

2.2. Предложеното зонирање не обезбедува ефикасна заштита од идентификуваните закани и се базира на неиздржана рационализација.

Во Студијата за валоризација се наведува:

„Предложените граници на подрачјето се дизајнирани водејќи се од Генералниот урбанистички план на Општина Охрид во кој веќе е назначен просторот за заштита. Во овие граници се наоѓаат најбиталните делови (остатоци) од Студенчишкото Блато. Сепак, некои делови (Горица I) остануваат надвор од предложеното подрачје за заштита бидејќи е невозможно да се стават во еден географски интегрален простор за заштита. Ваквите делови веќе се силно деградирани и таму е неопходно да се преземат итни мерки за заштита и ревитализација“. (стр.129)

Со други зборови, предложеното зонирање за заштита на подрачјето, се базира на:

- Урбанистички план со истечена важност уште од 2015 година;
- Урбанистички план кој студијата која е основа на законот го наведува меѓу законите со кои се соочува подрачјето (точка 3.5. стр 127-128);
- Урбанистички план за кој Реактивната мониторинг мисија од 2020 година препорачува итна мерка „ревизија на начин на кој ќе се постигне целта на зачувување на ИУВ на подрачјето и неговите атрибути“.

Врз основа на неважечки план, кој е закана за природните вредности; во услови кога за непосредната околина на подрачјето кое треба да се заштити, општината (со серија законски прекршувања) спроведува процеси за усвојување на нови незаконски урбанистички планови, и тоа токму во деловите за кои студијата алармира дека мора да се преземат итни мерки за заштита и ревитализација – **Нацрт-законот предлага граници на заштитеното подрачје без заштитен појас.**

Заштитниот појас, чија улога е дефинирана во член 107 од Законот за заштита на природа, е неопходен за да се спречат констатираните (во студијата) закани по блатото и да се спроведат неопходните мерки за ревитализација, како и за спроведување на итните мерки за заштита предложени од РММ на Центарот за светско наследство, ИУЦН и ИКОМОС од 2020 година (а чие спроведување го налага чл. 4 од Законот за управување со Охридскиот Регион):

Сметаме дека закон без заштитна зона околу Студенчишко блато, која е неопходна за воспоставување на врската помеѓу блатото и Охридско Езеро (итни мерки 2.h и 2.i на РММ 2020) и ефективно спречување на план за марина и било каква урбанизација во непосредна близина на блатото (итна мерка 1.a на РММ 2020) – не е закон за заштита на блатото, туку правна рамка за реализација на предвидените урбанистички планови и проекти, чија последица ќе биде долгорочно уништување на вредностите на Студенчишко блато и дополнително деградирање на веќе уништените ИУВ на Светското наследство.

БАРАМЕ РЕВИЗИЈА НА ЗОНИРАЊЕТО И ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЗАШТИТЕН ПОЈАС КОЈ ЕФЕКТИВНО ЌЕ ОБЕЗБЕДИ ПОВРЗУВАЊЕ НА БЛАТОТО СО ЕЗЕРОТО И ЌЕ ГИ СПРЕЧИ ЗАКАНИТЕ УТВРДЕНИ ОД ЦЕНТАРОТ ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО, ИУЦН И ИКОМОС - ИЗГРАДБА НА МАРИНА И УРБАНИЗАЦИЈА НА ОКОЛИНАТА НА БЛАТОТО.

2.3. Зонирањето е, меѓу другото, подредено на еден од најголемите загадувачи и закани наведени во студијата – ЈП „Расадник“, за кое истата предлага преселба на друга локација.

Негативното влијание на „Расадник“ се наведува на многу места во студијата за валоризација, меѓу другото и како главна закана на *Caricetum elatae*, видот за чија конзервација главно се воспоставува Зоната на строга заштита. Токму поради исклучително негативното влијание на „Расадник“, студијата на стр. 133-134 предвидува негово преместување. Имајќи го ова предвид, нема никаква логика зонирањето да се подреди на главната закана на клучниот вид за заштита.

Дел од релевантните извадоци од Студијата:

*Асоцијацијата Caricetum elatae има евросибирско распространување. Во Македонија е единствено позната од Охридската Котлина, каде се среќава како посебна субасоцијација *lysimachietosum*. Како што веќе беше посочено, оваа заедница се среќава само во Студенчишкото Блато, а е уништена во Струшкото Блато. Во Студенчишкото Блато зафаќа релативно големи површини на места каде водата се задржува најдолго. За жал, дел од оваа заедница беше уништен со одлагањето на градежниот шут и изградбата на „расадникот“. (стр. 71)*

*Најголеми последици по Студенчишкото Блато се предизвикани од изградбата на Расадникот. Тој е изграден во централниот и највиталниот дел од Студенчишкото Блато каде се уништени делови од реликтната заедница *Caricetum elatae* – единствен локалитет во Македонија. (стр. 80)*

Расадникот има карактер на стопански објект и со оглед на ризичниот тип на производство треба да се третира како објект со висок степен на ризик по состојбата на подземните води а со тоа и на блатниот екосистем во целина. Уште повеќе што Расадникот е лоциран во подрачје од витален интерес за опстанокот на Блатото. (стр. 126)

За зоната на строга заштита – (стр. 127) Употребата на хемиски заштитни средства и минерални ѓубрива за земјоделските активности, кои се обавуваат во Блатото и неговата поширока околина, исто така, се закана за квалитетот на водите кои го хранат Блатото. Особена закана, во однос на користење на потхранувачи и други заштитни средства е Расадникот, кој обавува дејност во самото Блато.

Начелото (препораката) на IUCN за формирање „75% површина за активна заштита“ во овој момент е неприменливо бидејќи голем дел од просторот на Студенчишкото Блато е приватизиран, се користи за земјоделие, а исто така значаен дел од Блатото е затрупан со градежен шут или искористен за некои објекти, особено Расадникот. (стр. 131)

*Всушност, оваа зона е дефинирана врз база на распространувањето на преостанатите делови во заедницата *Caricetum elatae*. (стр. 132)*

За реставрација на Блатото – Со оглед на континуираната деградација на Студенчишко Блато е неопходно да се преземат мерки за реставрација. Основна задача е зголемување на директната врска на Блатниот екосистем со Охридското Езеро, отстранување на одложениот градежен шут и комунален отпад, отворање на „окна“ заради добивање на

отворена водена површина, преместување на Расаѓникот и воспоставување на природните (сега остварливи) хидролошки врски на хранење на Блатото како што е предложено во точка 2.2.4.4 (стр. 133-134)

БАРАМЕ РЕВИЗИЈА НА ЗОНИРАЊЕТО, ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЗОНАТА НА СТРОГА ЗАШТИТА И ЗОНАТА НА АКТИВНО УПРАВУВАЊЕ. ПОДРАЧЈЕТО НА „РАСАЃНИК“ ДА БИДЕ ЗОНИРАНО ИМАЈЌИ ЈА ПРЕДВИД НЕОПХОДНАТА ПРЕСЕЛБА, А НЕ ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ОВОЈ ЗАГАДУВАЧ НА СЕГАШНАТА ЛОКАЦИЈА.

2.4. Забележуваме дека Нацрт-законот не предвидува забранети активности во зоната на активно управување и зоната за одржливо користење. Сметаме дека е потребна доработка на членовите 7 и 8 и прецизирање на забранети активности.

2.5. Исто така, сметаме дека е неопходно да се додаде член со дефиниции во законот, во кој, меѓу другото недвосмислено ќе се прецизира што се подразбира под „екотуризам“ – дозволената активност во член 7.

2.6. Во членот 7 да се додаде: *„Во зоната за активно управување се спроведуваат мерки и интервенции кои ќе доведат до стекнување на карактеристики на зона на строга заштита“* в.в. чл. 105 став (4) од Законот за заштита на природата.

2.7. Во членот 8 да се додаде: *„Во зоната за одржливо користење се спроведуваат мерки и интервенции со цел стекнување на карактеристики на зона за активно управување“*. в.в. чл. 106 став (2) од Законот за заштита на природата.

2.8. Општина Охрид нема капацитет за да биде управувачко тело со заштитеното подрачје парк на природата Студенчишко блато.

Капацитетот на Општина Охрид за управување со природни (и културни) вредности, како и свеста за значењето на Студенчишко блато, лесно се проценуваат ако не се игнорираат следниве факти:

- Општината донесе неколку Одлуки за мораториум на урбана и крајбрежна трансформација кои овозможува „законско“ продолжување на урбаната и крајбрежната трансформација. Не само невладините организации дома, туку и РММ на Центарот за светско наследство, ИУЦН и ИКОМОС во 2020 година несомнено потврдија дека овие одлуки не се тоа што го бара УНЕСКО;
- Една од препораките на оваа мисија е итно воспоставување на нов мораториум на градба, кој нема да се однесува само на интервенции неопходни за вообичаено одржување, инсталации за пренос на струја до 35kV и под-станции до 10kV, против-пожарни инсталации, локално водоснабдување и надградба на постечката канализација;
- По добивањето на Извештајот со оваа препорака, Општина Охрид, донесе нова одлука која, исто како и претходните, овозможи продолжување на урбаната и крајбрежната трансформација; иницираше процес за усвојување на УПВНМ Горица Север – кој

предвидува урбанизација токму на подрачјето за кое студијата за валоризација на Студенчишко блато алармира дека не смее да се урбанизира и дека му е неопходна итна ревитализација; овој незаконски процес продолжува да го спроведува со едноставно игнорирање на коментарите за незаконитоста на планот; општината неодамна усвои нова планска програма и за УПВНМ Горица Исток за понатамошна урбанизација на околината на блатото; итн.;

- Со години одлага изработка на нов ГУП за градот, кој би бил во насока на заштита на природните (и културните) вредности и за кој би морало да добие мислење од УНЕСКО (што отежнува усвојување на план кој навидум ќе биде во функција на заштита, но нема да претставува пречка за сите планирани деструктивни планови и проекти). Истовремено, постоечкиот ГУП овозможува изградба на marina кај блатото и понатамошна урбанизација на околината;
- Нема иницирано ниту еден урбанистички план (или промена на постоечки), со цел заштита на пределот, како што налага Планот за управување со Охридскиот Регион; СОЖС извештаите за овие планови не се бават воопшто со проценка на нивното влијание врз пределот (ниту било која ИУВ), но МЖСПП без проблем ги одобрува истите – и сето тоа „е во согласност со Планот за управување“;
- Општината продолжува со планови за урбанизација, не осврнувајќи се ни најмалку на алармот во Извештајот на РММ од 2020 година: *„тековните и планираните модификации забрзано ја водат веќе ранливата состојба до точка по која нема враќање“*.

Горе-наведените примери се илустрација за намерите и интересите на телото кое се предлага да се грижи за новото заштитено подрачје, а кои недвосмислено се во областа на урбанизацијата, со игнорирање на (или подбивање со) препораките на УНЕСКО, без свест и грижа за негативното влијание врз блатото.

СМЕТАМЕ ДЕКА СО СТУДЕНЧИШКО БЛАТО НЕ СМЕЕ ДА УПРАВУВА ОПШТИНАТА, ТУКУ ИСТОТО ТЕЛО КОЕ ЌЕ УПРАВУВА СО ОХРИДСКОТО ЕЗЕРО, БИДЕЈЌИ СТАНУВА ЗБОР ЗА ЕДНО РАМСАР ПОДРАЧЈЕ.

НАЈПОСЛЕ, БАРАМЕ НАЦРТ-ЗАКОНОТ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА СТУДЕНЧИШКО БЛАТО ДА СЕ ДОСТАВИ ДО ЦЕНТАРОТ ЗА СВЕТСКО НАСЛЕДСТВО, ПОСТОЈАНИОТ КОМИТЕТ НА РАМСАРСКАТА КОНВЕНЦИЈА И ИУЦН (СОВЕТОДАВНО ТЕЛО НА ДВЕТЕ КОНВЕНЦИИ) И НИВНИТЕ ЗАБЕЛЕШКИ И КОМЕНТАРИ ДА СЕ ВГРАДАТ ВО ЗАКОНОТ.